

Mjölby kommun
mjolbykommun@mjolby.se

Rektorn vid Mjölby gymnasium skolenhet 5
Johan.Dietrichson@mjolby.se

Beslut för gymnasieskola

efter tillsyn i Mjölby gymnasium skolenhet 5
i Mjölby kommun

Tillsyn i Mjölby gymnasium skolenhet 5

Skolinspektionen genomför tillsyn i Mjölby kommun under 2014. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolenheter i kommunen.

Mjölby gymnasium skolenhet 5 besöktes av Skolinspektionen den 9 april 2014.

Fakta om skolenheten

Mjölby kommun har genomfört en genomgripande omorganisation avseende kommunens gymnasieutbildning. Tidigare Dackeskolan är sedan den 1 april 2014 indelad i tre skolenheter, skolenhet 3, 4 och 5. Detta beslut avser skolenhet 5.

Skolenheten har cirka 150 elever och omfattar fordons- och transportprogrammet (FT), industritekniska programmet (IN) och restaurang- och livsmedelsprogrammet (RL). Enheten leds av en rektor som tillträdde sin tjänst den 1 april 2014.

Av nationell statistik framgår att genomsnittlig betygspoäng för RL har under åren 2009 till 2012 varierat mellan 12,8 och 13,1. År 2013 var den genomsnittliga betygspoängen 13,7, att jämföra med rikets 12,7. För IN har den genomsnittliga betygspoängen varierat under åren 2009 till 2012 från 10,6 till 13,5. År 2012 var värdet lägst, det vill säga 10,6. För IN år 2013 och för FT finns ingen nationell statistik att tillgå på grund av för lågt elevantal.

Andel behöriga till universitet och högskola har för RL ökat från 77 procent år 2010 till 93 procent år 2013. För IN och FT finns inte motsvarande nationell statistik att tillgå på grund av för lågt elevantal.

Andel elever som fullföljt utbildningen på RL var år 2013 91,4 procent. För IN och FT finns inte motsvarande nationell statistik på grund av för lågt elevantal.

Helhetsbedömning

Tillsynen visar att undervisningen sker i en trygg miljö med goda relationer mellan såväl elever som mellan elever och lärare vilket i allt väsentligt bekräftas i skolinspektionens enkät till eleverna. Skolenheten saknar dock ett systematiskt och målinriktat förebyggande arbete mot kränkande behandling för att säkerställa en trygg miljö på längre sikt.

Elever som är i behov av stöd erbjuds stöd utifrån behov. Stöd arrangeras dock huvudsakligen på informella vägar och enskilda lärarinitiativ, med oklar beslutsgång som följd. Enhetens fasta stödresurs ger möjlighet till flexibla, snabba lösningar av stödbehov men insatserna är också svåröverskådliga och effekterna är svåra att utvärdera på enhetsnivå.

Vid tiden för tillsynen saknar verksamheten i viktiga avseenden en pedagogisk ledning. Bristande pedagogisk ledning har bland annat inneburit att verksamheten saknar systematiskt kvalitetsarbete och därigenom även långsiktiga mål för det pedagogiska utvecklingsarbetet och elevstödsarbetet. Bristande samordning har också lett till situationer där elever tvingats välja mellan skolförlagd undervisning och arbetsplatsförlagt

lärande. För vissa elever äventyrar studiesituationen möjligheterna att nå grundläggande behörighet för högskolestudier och innebär dessutom att eleven inte erbjuds den garanterade undervisningstiden. Rektorn måste vidta åtgärder för att säkerställa elevens rätt i detta avseende. För att kunna utveckla verksamheten mot ökad måloppfyllelse behöver rektorn inrätta ett systematiskt kvalitetsarbete grundat på dokumentation som möjliggör uppföljning av resultat, analys/utvärdering och prioritering av utvecklingsområden. Kvalitetsarbetet behöver även omfatta rutiner som gör det möjligt att utvärdera särskilt stöd på enhetsnivå.

Nuvarande rektor har redogjort för en planering av prioriterade områden som skolenheten ska arbeta med framöver, däribland det systematiska kvalitetsarbetet och arbetet med särskilt stöd. Bland annat har personalen påbörjat ett arbete med att i seminarieform diskutera de nationella styrdokumenterna. Skolinspektionen ser positivt på detta arbete.

Skolinspektionens ingripande

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger enligt 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Mjölby kommun att vidta nedanstående åtgärd/åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast den 1 oktober 2014 redovisas för Skolinspektionen.

Trygghet och studiero

Bedömning

Mjölby kommun måste vidta följande åtgärd/åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Trygghet och studiero.

- Bedriva ett systematiskt och målinriktat arbete för att förebygga kränkande behandling.
- Årligen upprätta en plan mot kränkande behandling.

Motivering

Enligt skollagen ska det inom ramen för varje särskild verksamhet bedrivas ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av barn och elever. Som en del i detta arbete ska huvudmannen se till att det genomförs åtgärder för att förebygga och förhindra att barn och elever utsätts för kränkande behandling. Vidare ska det varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan.

Av Skolverkets allmänna råd (SKOLFS 2012:10) med kommentarer om arbetet mot diskriminering och kränkande behandling framgår att i det förebyggande arbetet ingår att regelbundet kartlägga elevernas trygghet och trivsel samt deras uppfattning om förekomsten av bland annat kränkande behandling. Vidare måste skolan analysera kartläggningen för att identifiera risker för kränkande behandling. I samband med

analysen ska även tidigare insatser utvärderas och utifrån de identifierade riskerna ska skolan formulera konkreta och uppföljningsbara mål för arbetet. Vidare ska skolan planera vilka insatser som ska genomföras under året för att nå målen och hur dessa ska följas upp och även bestämma vem som ansvarar för respektive insats. Skolan ska också se till att eleverna är delaktiga i kartläggningen och, i analysen samt när man avgör vilka insatser som ska sättas in.

Av intervjuer med elever och personal framgår att skolmiljön generellt sett upplevs som trygg och att personalen reagerar och agerar direkt i situationer där det förekommer kränkningar. Det finns emellertid inget systematiskt och målinriktat arbete för att förebygga kränkande behandling. Personalen uppger även att de saknar en samordning och ett gemensamt förhållningssätt avseende detta arbete. Det finns visst underlag för kartläggning av elevernas trygghet och trivsel och deras uppfattning om förekomsten av kränkande behandling bland annat i form av hälsovårdsblanketter och elevenkäter. Dessa underlag används dock inte på ett systematiskt sätt för att analysera riskområden och planera för konkreta mål och åtgärder som ska genomföras i arbetet med att förebygga kränkande behandling. Skolenheten har heller ingen aktuell plan mot kränkande behandling.

Sammanfattningsvis bedömer Skolinspektionen att det finns brister i skolenhetens arbete med att motverka kränkande behandling. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att åtgärda bristen.

Författning

6 kap. 6, 7 och 8 §§ skollagen

Särskilt stöd

Bedömning

Mjölby kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Särskilt stöd.

- Tydliggöra och implementera rutiner för arbetet med särskilt stöd.
- Anmäla till rektor om en elev riskerar att inte nå de kunskapskrav som minst ska uppnås och se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds.
- I åtgärdsprogrammen tydligt och utförligt ange vilka behoven är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas.
- Se till att åtgärdsprogram beslutas av behörig beslutsfattare.

Motivering

Skolan ska ge alla barn och elever möjlighet att nå utbildningens mål. En del i detta arbete är att skolan ska ge det särskilda stöd en elev behöver. Av skollagen framgår att om det framkommer att en elev befäras att inte nå de mål eller kunskapskrav som minst ska uppnås ska det anmälas till rektorn. Rektor ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. Samråd ska ske med elevhälsan, om det inte är uppenbart obehövligt. Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt

stöd, ska han eller hon ges sådant stöd. Vidare framgår av skollagen att ett åtgärdsprogram ska utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av åtgärdsprogrammet ska det framgå vilka behoven är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas. Åtgärdsprogrammet beslutas av rektorn.

Skolinspektionen har tagit del av skolenhetens skriftliga rutiner för arbetsprocessen avseende särskilt stöd. Vid intervjuer med lärare och personal i elevhälsan framkommer dock att rutinerna inte är implementerade eller tydliga för alla. De situationer där elever riskerar att inte nå minst betyget E i enskilda ämnen anmäls inte rutinmässigt till rektor och utredningar görs vanligtvis inte. Dessa elever får så kallade F-varningar och schemaläggs därefter regelmässigt på så kallad resurstid med lärare i svenska, matematik eller engelska. På resurstiden får eleverna arbeta med egna uppgifter. I vissa fall kan eleverna, efter samråd mellan lärare och speciallärare, få göra uppgifterna tillsammans med speciallärare. För de elever som trots detta ändå inte uppnår betyget E återstår, enligt lärarna, ofta beslut om förlängd studietid. Gränsen mellan vad som är stöd och anpassning inom ramen för undervisningen och särskilt stöd är inte tydlig för personalen. Enligt personal i elevhälsan är schemalagd resurstid och insatser genom speciallärare vanligtvis inte att betraktas som särskilt stöd men det kan också förekomma att sådana insatser beslutas inom ramen för ett åtgärdsprogram.

I de situationer där en elev bedöms ha en omfattande problematik, involveras elevhälsan, utredningar görs och åtgärdsprogram utarbetas. Vem som är ansvarig för att utarbeta åtgärdsprogrammen eller är ansvarig beslutsfattare är dock inte tydligt och skiljer sig från olika tillfällen beroende på vilken personal som deltar i processen. Till exempel har kurator, mentorer och skolsköterska skrivit och beslutat om åtgärdsprogram utan att någon formell delegering har skett.

De åtgärdsprogram som Skolinspektionen tagit del av är bristfälliga. Det framgår inte tydligt vilka elevens behov är och hur dessa ska tillgodoses. De mål och åtgärder som anges är heller inte konkreta och därtill svåra att utvärdera. Till exempel anges som mål att eleven ska slutföra en gymnasieutbildning utifrån sina förutsättningar och åtgärder kopplat till detta är att eleven ska lämna in en restuppgift i ett ämne och prata med ansvarig lärare om vad som är kvar att göra på en viss kurs. På vissa åtgärdsprogram saknas också angivelse av hur och när åtgärderna ska följas upp och utvärderas.

Sammanfattningsvis bedömer Skolinspektionen att det finns brister i skolenhetens arbete med särskilt stöd. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att åtgärda bristen.

Författning

3 kap. 8 och 9 §§ skollagen

Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen

Bedömning

Mjölby kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen.

- Se till att rektor tar ansvar för skolans resultat och leder och samordnar den pedagogiska verksamheten.

- Bedriva ett systematiskt kvalitetsarbete bestående av planering, uppföljning och utveckling av utbildningen samt se till att detta arbete dokumenteras.

Motivering

Pedagogiskt ledarskap

Av skollagen följer att det pedagogiska arbetet vid en skolenhet ska ledas och samordnas av en rektor. Rektorn ska särskilt verka för att utbildningen utvecklas. Vidare ansvarar rektorn för att det på skolenhetsnivå bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete, dvs. en planering, uppföljning och utveckling av utbildningen. Inriktningen på det systematiska kvalitetsarbetet ska vara att de nationella målen uppfylls. Det systematiska kvalitetsarbetet ska dokumenteras.

Läroplanen anger att rektorn, som pedagogisk ledare och chef för lärarna och övrig personal i skolan, har ansvar för skolans resultat och ett särskilt ansvar för att bland annat se till att samverkan mellan olika lärare kommer till stånd så att eleverna får ett sammanhang i sina studier.

Enligt vad som framgår av intervju med lärarna saknas gemensam struktur och arbetsformer för pedagogiska diskussioner. Lärarna tar själva ett stort ansvar för att säkerställa kvalitet och utveckla utbildningen. Enligt lärarna har arbete med den nyligen genomförda omorganisationen prioriterats på bekostnad av pedagogisk ledning. Detta har bland annat medfört att lärarna saknar styrning och planering av samverkan mellan lärarna i syfte att ge eleverna ett sammanhang i studierna och stödja dem i att nå utbildningens mål. Det samarbete och den samverkan som finns sker på enskilda lärares initiativ. Lärarna uppger vidare att rektor inte har efterfrågat information om den löpande verksamheten. Rektor har till exempel inte tagit del av de kursutvärderingar som lärarna genomför och de möten som personalen har haft tillsammans med rektor har mestadels handlat om information från rektors sida.

Systematiskt kvalitetsarbete

Enligt skollagen ansvarar rektor för att det genomförs en planering, uppföljning och utveckling av utbildningen på skolenhetsnivå under medverkan av lärare, övrig personal och elever. Inriktningen på det systematiska kvalitetsarbetet ska vara att de nationella målen uppfylls. Det systematiska kvalitetsarbetet ska dokumenteras.

Läroplanen anger att rektorn har det övergripande ansvaret för att verksamheten som helhet inriktas mot de nationella målen. Rektorn har ansvaret för skolans resultat och att detta följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen och kunskapskraven.

Av Skolverkets allmänna råd (SKOLFS 2012:98) med kommentarer om systematiskt kvalitetsarbete för skolväsendet framgår att ett systematiskt kvalitetsarbete innebär att systematiskt och kontinuerligt följa upp verksamheten, analysera resultaten i förhållande till de nationella målen och utifrån det planera och utveckla utbildningen. I kvalitetsarbetet måste därmed skolans olika resultat följas upp och analyseras. Av de allmänna råden framgår att rektorn bör se till att dokumentationen av kvalitetsarbetet är tillräcklig för att ligga till grund för analyser och beslut på enhetsnivå om prioriteringar av utvecklingsinsatser. Detta innebär bland annat att den dokumentation som persona-

len gör i olika delar av kvalitetsarbetet måste systematiseras och sammanställas så att analyser kan genomföras.

På skolenheten har kunskapsresultat följts upp på individ- och gruppnivå men det har inte gjorts kontinuerliga sammanställningar som möjliggör utvärdering på program- och enhetsnivå. Enheten saknar rutiner och former för systematiskt kvalitetsarbete som stödjer ett övergripande utvecklingsarbete av skolenhetens verksamhet. Brist på samordnat och planmässigt utvecklingsarbete innebär även att bland annat elevhälsans arbete och stödinsatser inte inordnas i ett enhetsövergripande utvärderings- och utvecklingsarbete. Det saknas vidare en samlad bild och dokumentation utifrån tidigare uppföljningar som kan läggas till grund för analys av vad som påverkat enhetens resultat och måluppfyllelse. Förutsättningar saknas härigenom för bedömning av vilka mål och utvecklingsområden som bör prioriteras liksom möjligheter att informera huvudmannen om enhetens utveckling och behov.

Sammanfattningsvis bedömer Skolinspektionen att det finns brister i rektors pedagogiska ledarskap och det systematiska kvalitetsarbetet. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att åtgärda bristen.

Författning

2 kap. 9 § skollagen

4 kap. 4, 5 och 6 §§ skollagen

Läroplan för gymnasieskolan 2011, 2.6 Rektorns ansvar

Omfattning, innehåll och resurstillgång

Bedömning

Mjölby kommun måste vidta följande åtgärd/åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Omfattning, innehåll och resurstillgång.

- Organisera undervisningen så att eleverna får sin garanterade undervisningstid samt möjlighet att uppnå grundläggande behörighet till högskoleutbildning på grundnivå.

Motivering

Enligt skollagen ska alla elever på yrkesprogram inom ramen för sin gymnasieutbildning ges möjlighet att uppnå grundläggande behörighet till högskoleutbildning som påbörjas på grundnivå. Av skollagen framgår vidare att elever på yrkesprogram har rätt till minst 2 430 undervisningstimmar.

Av skolenhetens timplaner framgår att alla yrkesprogram totalt omfattar 2 430 undervisningstimmar och att eleverna ska få 180 undervisningstimmar i individuellt val.

Tillsynen visar att elevernas arbetsplatsförlagda lärande (APL) på vissa program genomförs parallellt med undervisning i gymnasiegemensamma ämnen inom ramen för elevernas individuella val. Under APL-perioden tvingas elever därigenom att välja mellan att delta i undervisning i valda kurser eller APL. I det senare fallet förväntas eleven läsa in momentet/momenten på egen hand. Det förekommer även att undervisning på vissa kurser schemaläggs på tidigaste eller senaste schemaposition för att eleverna ska kunna följa undervisningen. I praktiken innebär det ändå en valsituation på

grund av gemensamma transporter till APL-platser, arbetstider och målsättningen att i möjligaste mån ta del av arbetet och arbetsplatsens villkor. Såväl lärare som elever anser att eleven försätts i en studiesituation som innebär uppenbara risker att inte nå betyget E i den valda kursen. Skolenheten har trots detta inga rutiner för att säkerställa att eleverna får sin garanterade undervisningstid. I intervju med lärare framkommer att "en del elever klarar detta det på egen hand men inte alla".

Den undervisning som därigenom i betydande utsträckning blir otillgänglig för eleven gäller främst kurser i gymnasiegemensamma ämnen som ger behörighet till högskolestudier. Enligt Skolinspektionen medför detta att elevernas möjlighet att uppnå grundläggande behörighet för högskolestudier begränsas. Vidare innebär organisationen att eleven inte erbjuds den garanterade undervisningstiden då eleven under vissa omständigheter tvingas välja mellan undervisning i kurser inom ramen för det individuella valet eller APL.

Sammanfattningsvis bedömer Skolinspektionen att eleverna inte erbjuds den utbildning de har rätt till. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att åtgärda bristen.

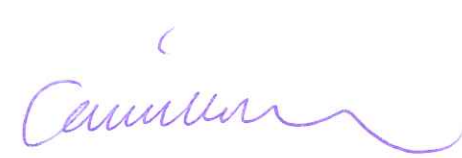
Författning

16 kap. 3 och 18 §§ skollagen

I ärendets slutliga handläggning har undervisningsråd Leif Magnusson och utredarna Ingela Djurberg och Sofia Lindstrand deltagit.

På Skolinspektionens vägnar

Allan Westerdahl
Enhetschef

Camilla Landgren
Utredare/Föredragande

Bilaga:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför regelbundet tillsyn i alla verksamheter och hos alla huvudmän. Tillsynen fokuserar på faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevers möjligheter att nå målen för verksamheten. Tillsynen inriktas mot tre huvudområden: Elevernas utveckling mot målen, ledning och utveckling av utbildningen samt enskild elevs rätt. För enskilda huvudmän granskas även huvudmannaskap och godkännande.

Tillsynen av förskola, fritidshem och vuxenutbildning i en kommun är inriktad på hur kommunen tar sitt ansvar för verksamheten. I de fall fritidshem finns vid fristående skolor ingår de i tillsynen av skolenheten. Förskolor som drivs av enskilda huvudmän har fått sitt tillstånd av kommunen och det är därmed kommunen som har ansvaret för tillsyn av dessa.

Alla skolenheter besöks vid tillsynen. Vid den tredjedel av skolorna där Skolinspektionen bedömer att det är lägre risk för problem och brister granskas färre delområden och besöken görs under en halv dag. Övriga skolenheter granskas inom samtliga bedömningspunkter och under flera dagar.

Tillsynen grundar sig på dokument som exempelvis plan mot kränkande behandling, kunskapsresultat och annan information från Skolverkets nationella uppföljningssystem, besök i skolenheter och intervjuer. Oavsett tillsynsform ger Skolinspektionens granskning inte någon heltäckande bild av verksamheten utan ska ses som en bild vid det aktuella granskningstillfället inom de områden som ingår i tillsynen.

Efter tillsynen redovisas Skolinspektionens bedömningar i ett beslut. Redovisningen görs i form av avvikelserapportering vilket innebär att det endast är de bedömningspunkter där det förekommer brister som beskrivs i beslutet. För kommuner bedöms även ansvarstagandet som helhet för den utbildning kommunen bedriver. Innan ett beslut fastställs ges alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på sakuppgifter i besluten.

I de fall Skolinspektionen funnit brister har huvudmannen ansvar för att komma tillrätta med bristerna. Huvudmannen ska också redovisa de åtgärder som har vidtagits i för att åtgärda bristerna. För att följa upp huvudmännens arbete kan flera besök eller andra kontakter bli aktuella då Skolinspektionen också vill se effekter av de åtgärder som vidtas.

Mera information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats www.skolinspektionen.se under fliken Inspektion.